

Γιάννης Ελαφρός ΟΤΕ – Ιδιωτικοποιήσεις

Η διοίκηση του ΟΤΕ, το «μάννα-τζμεντ» κατά τη διεθνή γλώσσα του νεοφιλελευθερισμού, παραδόθηκε, λοιπόν, κυριολεκτικά για ένα κομμάτι... μπομπότα στον γερμανικό τηλεπικοινωνιακό οργανισμό Ντόιτσε Τέλεκομ (DT), κρατικής ιδιοκτησίας, αλλά «αγοραίας» λογικής. Το τίμημα ευτελές, αφού το ελληνικό δημόσιο θα λάβει μόλις 442 εκατομμύρια ευρώ. Την «αρπαχτή» έκανε η MIG, η οποία χρυσοπούλησε το 20% των μετοχών του ΟΤΕ στην DT, στην προοπτική η γερμανική εταιρεία να πάρει τα κλειδιά από το ελληνικό κράτος.

Μπορεί οι «μεταρρυθμιστές» της κυβέρνησης Καραμανλή να επαίρονται ως «προοδευτικοί» και μοντέρνοι, αλλά μοιάζει σαν να έχουμε γυρίσει ογδόντα χρόνια πίσω, στις εποχές που οι βασικές υποδομές της ελληνικής κοινωνίας βρισκόταν στα χέρια μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων ιμπεριαλιστικών χωρών: τότε το νερό το έφερνε η Ούλεν και το ρεύμα η Πάουερ. Τι έγινε λοιπόν; Η ζωή μας κύκλους κάνει;

Κι όμως, πριν από μερικές δεκαετίες η αστική τάξη και οι πολιτικοί της εκπρόσωποι εθνικοποιούσαν τις βασικές ιδιωτικές εταιρείες, που νέμονταν τις υποδομές και όχι μόνο, δεχόμενοι κατηγορίες για «σοσιαλμανία» (όπως ο υπουργός Συντονισμού της μεταπολί-

τευσης Παπαληγούρας). Γιατί σήμερα ξεπουλούν το δημόσιο πλούτο; Πρόκειται για εθνική προδοσία ή για εξυπηρέτηση των συμφερόντων του κεφαλαίου, στη νέα εποχή του καπιταλισμού; Κατά τη γνώμη μας, ούτε ο θείος Καραμανλής ήταν σοσιαλιστής, ούτε ο ανιψιός «προδότης». Είναι οι εποχές που άλλαξαν και ο καπιταλισμός έγινε πιο αρπαχτικός.

Μετά τη μεγάλη καπιταλιστική κρίση '29-'33 και την άνοδο της επαναστατικής κινητικότητας των μαζών, η αστική τάξη τροποποιεί τη λογική που ήθελε το κράτος έναν απλό «νυχτοφύλακα» (και χωροφύλακα) της κοινωνίας και δημιουργεί τεράστιες κρατικές εταιρείες που αναλαμβάνουν τις κοινωνικές υποδομές και τα δίκτυα. Είναι η εποχή που εθνικοποιούνται-κρατικοποιούνται οι μεγάλες ιδιωτικές εταιρείες. Στην Ελλάδα, με το νόμο 1049 του 1949 δημιουργείται ο εθνικός οργανισμός τηλεπικοινωνιών, με εθνικοποίηση της γερμανικής ΑΕΤ, της αγγλικής Cable & Wireless και συγχώνευση των ΤΤΤ.

Γιατί γίνεται αυτό; Πρώτον, γιατί είναι η εποχή που απαιτούνται πολύ μεγάλα κονδύλια για την ανάπτυξη των υποδομών αυτών (π.χ. ηλεκτρικό ρεύμα και τηλέφωνο σε κάθε σπίτι και επιχείρηση), κονδύλια που δεν μπορούν εύκολα να διαθέσουν ιδιωτικές εταιρείες.

Το κράτος αναλαμβάνει, λοιπόν, να στήσει αυτά τα δίκτυα, έτσι ώστε πάνω σε αυτά να «πατήσουν» και να αναπτύξουν το οικονομικό τους έργο οι εταιρείες. Δεύτερον, για να μην περάσουν οι ιδιώτες αυτό το κόστος στον καταναλωτή, το αστικό κράτος αναλαμβάνει το ίδιο τη δουλειά και κρατά σχετικά χαμηλά τα τέλη των βασικών υποδομών, ελέγχοντας την κοινωνική κατάσταση, για να μην δημιουργηθούν εκρηκτικές καταστάσεις. Τρίτον, το κράτος αναβαθμίζει και υλοποιεί έμπρακτα το ρόλο του ως συλλογικός καπιταλιστής, συγχωνεύεται στο οικονομικό πεδίο με το κεφάλαιο (συγκροτώντας τον κρατικο-μονοπωλιακό καπιταλισμό) και ταυτόχρονα ελέγχει άμεσα τα βασικά δίκτυα, ασκώντας εθνική πολιτική, σε μια εποχή (προ ολοκλήρωσεων στυλ Ευρωπαϊκής Ένωσης) που τα κεφάλαια για να ανταγωνιστούν μεταξύ τους ήθελαν εθνική προστασία (και σήμερα υπάρχει, αλλά σε άλλο βαθμό και με άλλους τρόπους). Οι εθνικοποιήσεις εξασφαλίζουν στο κεφάλαιο την υποδομή για την αναπαραγωγή του, φτηνά τιμολόγια (π.χ. βιομηχανικό ρεύμα), διαμόρφωση εθνικών προμηθευτών (π.χ. Ιντρακόμ). Τέταρτον, με τις κρατικοποιήσεις οι αστικές τάξεις προσπαθούν να ενσωματώσουν το εργατικό κίνημα, καθώς προσφέρουν μαζικά σχετικά καλύτερες θέσεις εργασίας στις κρατικές επιχειρήσεις, ενώ διαμορφώνουν και ένα προφίλ επιχειρήσεων «κοινής ωφέλειας» για όλους. Επιπλέον, αντιμετωπίζουν και τον ανταγωνισμό των χωρών του «υπαρκτού σοσιαλι-

σμού», οι οποίες μπορεί να μην είχαν σοσιαλισμό ή μετάβαση προς τα κει, αλλά πέτυχαν μέσω του πανίσχυρου κρατικού τομέα να εξασφαλίσουν φτηνές βασικές υποδομές για όλους. Άρα, ο εθνικοποιημένος τομέας δεν ήταν δημόσιος, αλλά αστικός, όπως αστικό ήταν και το κράτος.

Κατά τη δεκαετία του '80, και καθώς ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός αναπτυσσόταν υπό τις κλαγγές των όπλων του νεοφιλελευθερισμού, αναδείχθηκε σαν βασική γραμμή της αστικής διαχείρισης η κάλυψη των κρατικών ελλειμμάτων και οι ιδιωτικοποιήσεις τομέων που, λόγω των νέων τεχνολογιών, έγιναν κερδοφόροι. Στην Ελλάδα, οι εταιρείες «κοινής ωφέλειας» άρχισαν να εφαρμόζουν εισπρακτική τιμολογιακή πολιτική, να μειώνουν τις επενδύσεις τους και την ποιότητα των υπηρεσιών τους. Με την επικράτηση της λογικής των ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων και καθώς είχαν απολύτως μονοπωλιακή θέση στους αντίστοιχους κλάδους «έκοβαν και έραβαν», άρχισαν να μεγεθύνονται και να συσσωρεύουν κέρδη – ειδικά ο ΟΤΕ, που βρισκόταν σε ένα κλάδο που γνώρισε εκρηκτική ανάπτυξη την δεκαετία του '90. Η ελληνική οικογένεια πληρώνει ένα διαρκώς αυξανόμενο ποσό για τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες.

Η μεγάλη του κερδοφορία (παρά τα εμπόδια που αντιμετώπισε, π.χ. αρχικά στην κινητή τηλεφωνία για να μπουν οι ιδιωτικές εταιρείες) ήταν αποτέλεσμα της εκμετάλλευσης του εργατικού του δυναμικού (των υπαλλήλων του, αλλά και των δεκάδων χιλιάδων «μαύρων»

που δούλευαν και δουλεύουν σε εργολάβους), της μονοπωλιακής του θέσης στην αγορά, της δυνατότητας απόσπασης υπερτιμήματος από τους καταναλωτές στη χώρα (για παράδειγμα οι Έλληνες πληρώνουν πολύ πιο ακριβά από τους Ευρωπαίους για πολύ χειρότερες υπηρεσίες ίντερνετ), αλλά και από τους βαλκάνιους γειτόνους, όπου ο ΟΤΕ «εισέβαλλε» δυναμικά. Τα κέρδη του το 2007 έφτασαν στα 600 εκατομμύρια ευρώ...

Ταυτόχρονα βέβαια είχε αρχίσει η διαδικασία μετοχοποίησης, που οδηγούσε φυσικά στην επικράτηση ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων, καθώς μόνο έτσι οι μετοχές του μπορούσαν να είναι ελκτικές στους κερδοσκόπους. Από τη «μία μετοχή, που ανήκει στο κράτος», το ΠΑΣΟΚ πούλησε μέσα σε λιγότερο από δέκα χρόνια (έως το 2004) περίπου το 60% των μετοχών του Οργανισμού, για να καλύψει τρύπες από τα ελλείμματα. Η ΝΔ κατάφερε να ξεπουλήσει άλλο ένα 10%. Και τα δύο κόμματα του αστικού δικομματισμού είχαν στο πρόγραμμά τους, στις τελευταίες εκλογές, την επιδίωξη στρατηγικής συνεργασίας στον ΟΤΕ με μεγάλη τηλεπικοινωνιακή εταιρεία, χωρίς να αναφέρονται σε εκχώρηση μάννατζμεντ.

Πολλά και ακούοντως αποκαλυπτικά έχουν γραφτεί για το χαμηλότατο τίμημα της εξαγοράς. Αλλά, ας επιμείνουμε στην ουσία της πράξης, που δεν θα άλλαζε ακόμα κι αν το ελληνικό δημόσιο έπαιρνε περισσότερα. Καταρχήν, δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι πρόκειται για ιδιωτικοποίηση, έστω και αν

η εταιρεία που παίρνει το μάννατζμεντ ανήκει στο γερμανικό κράτος. Κι αυτό γιατί σίγουρα η DT θα διοικήσει τον ΟΤΕ με καθαρά ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, ενώ (σύμφωνα με όσα βγήκαν στη δημοσιότητα για τη σύμβαση) διατηρεί τη δυνατότητα να πουλήσει το μερίδιό της και το μάννατζμεντ σε οποιαδήποτε άλλη εταιρεία μετά μερικά χρόνια. Γιατί γίνεται αυτό; Γιατί, στην σημερινή φάση του καπιταλισμού, οι μεγάλες πολυεθνικές έχουν την τάση να αναλάβουν άμεσα τομείς της παραγωγής και των υπηρεσιών (πιο δύσκολα των υποδομών) που παρέχουν κέρδη. Και οι τηλεπικοινωνίες είναι αναμφισβήτητα ένας απ' αυτούς. Η απάντηση στο ερώτημα γιατί δέχονται οι κυβερνήσεις να ξεπουλούν κερδοφόρους τομείς, βασικούς για την κοινωνική υποδομή και λειτουργικότητα, δεν είναι άσχετη με την ταξική φύση αυτών των κυβερνήσεων και γενικότερα της κυρίαρχης πολιτικής.

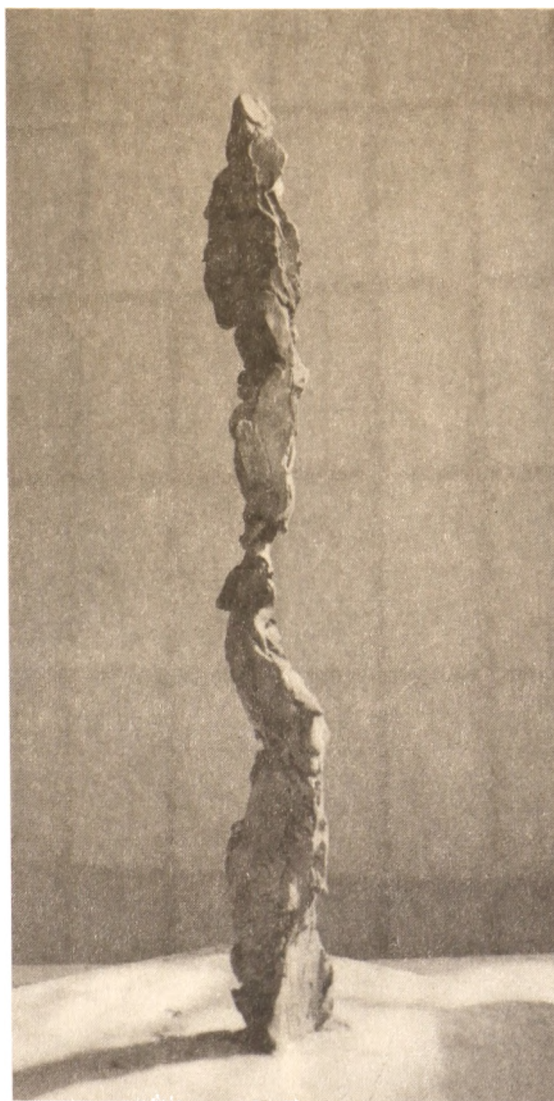
Γιατί όμως σε μια εταιρεία του εξωτερικού και ειδικά γερμανική; Προφανώς ιδιωτικοποίηση τέτοιου εύρους μόνο από μια μεγάλη πολυεθνική εταιρεία μπορούσε να γίνει. Η προτίμηση στη γερμανική Ντόιτσε Τέλεκομ δεν είναι άσχετη με την πολιτική προσπάθεια της κυβέρνησης Καραμανλή και της κυρίαρχης σήμερα μερίδας του ελληνικού κεφαλαίου να ενισχύσει τους δεσμούς της με το ευρωπαϊκό κεφάλαιο (την Γερμανία, τη Γαλλία κ.λπ.), να δώσει μια πιο πολύπλευρη διάσταση στις διεθνείς σχέσεις της χώρας, γι' αυτό και τα ανοίγματα στην Ρωσία, να

αποκτήσει ένα βαθμό αυτονομίας από τον ασφυκτικό εναγκαλισμό των ΗΠΑ. Βεβαίως, όσο κι αν προσπαθεί να φανεί ως «αντιαμερικανική» μια τέτοια πολιτική, παραμένει στυγνά αντιλαϊκή και ιμπεριαλιστική, απλά μοιράζει τη λεία σε περισσότερους «κλέφτες».

Σε μια εποχή καπιταλιστικής διεθνοποίησης και οξύτατου ανταγωνισμού, το ελληνικό κεφάλαιο παραχωρεί ένα από τα στολίδια του, τον ΟΤΕ, σε μια ευρύτερη συμμαχία, επιδιώκοντας –έστω και από υποδεέστερη θέση– να σταθεροποιήσει τη θέση του και να πά-

ρει ένα κομμάτι από τη διεθνή πίτα, έστω και μικρότερο.

Το εργατικό κίνημα και η Αριστερά δεν μπορεί παρά να είναι κατηγορηματικά αντίθετα στο ξεπούλημα του ΟΤΕ, ξεπούλημα περιουσίας του λαού, που θα επιφέρει ακρίβεια και υποβάθμιση υπηρεσιών. Όχι όμως από θέσεις υπεράσπισης του δήθεν παλιού καλού δημόσιου ΟΤΕ, αλλά παλεύοντας για ένα πραγματικά δημόσιο οργανισμό τηλεπικοινωνιών, κοινωνικοποιημένο και με εργατικό έλεγχο.

Ελένη Αποστολοπούλου, Μορφή 1, το πρώτο στήσιμο. Μια αρματούρα (ένα σίδηρο στη βάση) με το ελάχιστο του πηλού σαν πρώτη κίνηση ισορροπίας, της μελλοντικής φόρμας.

Ελένη Αποστολοπούλου, Μορφή σε 4 όψεις, κίτρινος γύψος. Μια ελικοειδής εσωτερική κίνηση του πυρήνα μιας γυναικείας μορφής.

